

P E R

D E

L E R

—
AYŞEN
BAYAZIT
MELİK
—

AYŞEN BAYAZIT MELİK
PERDELER

© 2018, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Mayıs 2018, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Editör: Faruk Duman

Düzeltili: Ebru Aydın

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Saner Basım Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Litros Yolu 2. Matbaacılar Sit. No: 2/4 2BC 3/4

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 35382

İç baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 31900

ISBN 978-975-07-3739-8

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750737398

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

AYŞEN BAYAZIT MELİK
PERDELER

ROMAN

♥can

AYŞEN BAYAZIT MELİK, 1966'da Kahramanmaraş'ta doğdu, çocukluğu, babasının görevi nedeniyle buldukları Urfa ve Antep'te geçti. Gaziantep Anadolu Lisesi'nden sonra, İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi'nden mezun oldu. Çeşitli özel şirketlerde mimar olarak çalıştı. *Sözcükler* ve *Notos* dergilerinde öyküleri yayımlandı. İlk romanı *Hepsi Bu* 2017'de Ayrıntı Yayınları tarafından yayımlandı. Evli ve bir oğlu var. Edebiyatın, insanların birbirini anlayıp sevebilmelerinin en iyi yolu olduğuna inanıyor.

Dostum, güneşin, kertenkelelerin, beyaz bulutların, briket duvarın, kurumuş derenin üstündeki küçük taş köprünün ve Aylin'in bizim olduğuna inanmaları için bir kanıtımız olmalıymış. Bir roman, bir şiir, bir şarkı yazmalı; bir resim yapmalıymışız. Kanıtı olmayana Aylin'i vermiyorlarmış.

Yattığım yerde hayatımı en başa sarıp kafamın içinde kimselerin göremediği bir filmi oynatmaya başladım. Kendimi birdenbire film makarasının o şahane sesi ve tozlu ışığın başında bir makinist olarak buldum. Oynattığım filmin tek seyircisi bendim. Eleştirmeni, gişede bilet satan memuru, elinde feneriyle yer gösteren komisi de bir tek bendim. Bazı istisnai zamanlarda başlarını uzatıp filmime bakmalarına müsaade ettiğim kişiler de vardı elbette. Bunlar, haftada bir gün beni görmeye gelen kızım Yeşim, gittiği uzak ülkeden senede iki kere gelen çocukluk arkadaşım Kadri, diğeri haftanın altı günü benimle olup yedinci gün izne çıkan bakıcım Anna idi. Durumum fena sayılmazdı, insan kalabalığını çok da sevmeyen benim gibi biri için bu sayı fazlasıyla yeterliydi. İnsanları sevip sevmediğim konusunda ilk kararsızlığım ne zaman başladı hatırlamıyorum. Bazı kuramcılara

göre, kendimi sevmemeye başladığım zamanmış. Olabilir, haklı olabilirler ama bu bilginin kime ne faydası var ki, insanın kendinden kurtulması kolaymış gibi. Biz aslında eskiden kalabalıktık, çok insanımız vardı. En başta, yani Kadri ve ben iki kişi olmadan önce üç kişiydik. Yakup, Kadri, Osman'dık. Evet, ismimiz bir yazarın ismini çağırıyordu. Belki de bu yüzden dost olmuştuk, kim bilir. Yakup biz yirmi iki yaşındayken öldü. İşte ilk o zaman anladık biz, yirmi iki yaşında ölünebildiğini, yani işin aslı, her an ölünebileceğini. Belki o yüzden Kadri ile birbirimize daha bir sıkı sarıldık da ölüme karşı saflarımı sıklaştırdık ne. Böylece sıkboğaz da ettik birbirimizi. Böylece hiçbir şeyin insanı bunaltacak ya da gönendirecek kadar ebedî olmadığını daha o yaşta kavradık. Her an birbirimizsiz kalabilirdik. Bir parçamız bizden alınmıştı. Bu bize belki bir uyarı, belki bir cezaydı, daha kötüsü belki de sadece bir piyangoydu. Yakup'umuz ölmüştü. İlk omuzladığımız tabut onunki idi. Ondan sonra her nerede isem önüme çıkan tüm tabutları omuzladım ben. Her cenazeye gittim, her namazı kıldım, her mezarı birer kürek toprak attım. Filmimin senarist ve yönetmenin ben olmadığıma memnundum. Çünkü başıma gelenlerin senaryosunu kendim yazmış olmak beni tartışmasız bir budala durumuna düşürürdü. Gerçi yaşadığım hayat trajedilerden ibaretti diyemem, ama insan senaryosunu kendi yazsa filmine bir gramcık bile dram koymazdı diye düşündüğümünden öyle dedim. Senaryoyu başkasının yazmış olması durumunda ise o başkası ile ilgili yorum yapmak bir makinist olarak bana düşmez. İleriki günlerden birinde, bir rakı masasında belki, fikirlerimi değilse bile duygularımı paylaştım ama sanırım bu yataktan kalkabilirsem artık beni rakı içmeye değil, başka bir yere götüreceklerdir. Yatağımı anlattığımda siz de bana hak vereceksiniz. O öyle sıradan bir yatak değil.

İki yanında iki koca tutamağı, altında tekerlekleri ve en önemlisi baş ve ayak uçlarının tam beş kademeli açıyla eğilebilme özelliği var. Üstelik tüm bu işlevlerin her biri için ayrı ayrı düğmeleri ve bu düğmelerin üzerinde bulunduğu bir kumandası var, rengi de kırık beyaz.

“Yat yatak, kalk yatak, böyle iyi mi Osman Bey?”

“İyi.”

İşte bu üstün yatak yeni satın alınıp, başucu duvara dayalı, sağ yanı da bir pencereyi görecektir şekilde salona yerleştirildi. Şimdilerde, tam altıma konan yahut benim üstüne konduğum da diyebileceğim bu yatağı, bu yeni yuvayı, bu altlığı, bu kaideyi, onunla benim ikimizin son halini bir tül perdenin ardından görür gibiyim, ama kafamdaki beyazperdede oynattığım filmim ise berrak, pırıl pırıl, çok net. Tıpkı yatağım gibi, “İleri al, geri al, durdur, oynat Osman Bey.” Gördüğümle ilgili konuşacak, fikir yürütecek zamanları çoktan geçmişim. Benim durumuma gelmiş bir insan çok konuşmak istese bile buna takati olmuyor. Bir doktor olarak size durumumla ilgili tüm tıbbi detayları anlatabilirim ama bunu yapmayacağım; hangi sinir üstüne düşen görevi yapmıyor, hangi kas doğal seleksiyonun altın kuralını yerine getirerek zayıflıyor, hangi ilaç hangi organımı çürütüyor, bunlarla sizi yormayacağım. Ama o inmenin ne zaman ve nasıl indiğini zamanı gelince filmimde göstereceğim. Bir de o dayanılmaz ağrılarım varken değil, onları dindirebildiğimde ne hissettiğimi; dışkılایınca değil, temizlenince ne hissettiğimi anlatıp mahremimin kalanını kendime saklayacağım. Bu yatağa yatırıldığım gün Yeşim’in yüzünde öylesine korku dolu bir hüznü gördüm ki belki de onunkinden daha korkunç bir yük hissettim. Kalan ömrüm boyunca onu böyle görmeye dayanamayacaktım. Karşımda, bu genç yaşında bütünlüğünü emekle elde etmiş güzel bir insandan çok, karmakarışık bir yüz olarak du-

ruyordu artık. Hayat beni onun, onu da benim payıma düşürmüştü. Onun payına baba olarak düşen ben, sarhoş Doktor Osman, kimi zaman cenneti kimi zaman cehennemi yaşatmıştı ona. Bu, insanın başına gelebilecek en kötü şeydi.

“Elinde değil ki” demeyi daha küçük yaşta öğrenmek zorunda kalmak, tutsaklığın en acıklı haliydi. Zavallının kısıkcacı buydu; benim gibi yarısı iyi olan bir insana göbeğinden bağlı olmak. Yeşim’i yarısı çok güçlü, yarısı çok zavallı ve pespaye babası esir almıştı. Hangisi gerçektir ki? Yeşim bunu hiçbir zaman bilemedi. Şimdi ise bu iki yarı, bir bütün olarak yatalak olmuş, kaidesiyle gözünün önünde duruyordu. İkimizi de bu durumdan kurtarmalıydım. Hiç değilse hayatının geri kalanında rahat bir nefes almasını sağlayacak bir şeyler yapmalı, babasının iyi ve güçlü tarafını ona hediye etmeliydim. Şimdi sıra bendeydi, bir kez de ben ona, “Sorun yok, her şey yolunda, korkacak hiçbir şey yok,” diyebilmeli ve dediğimden bir daha caymamalıydım. Atacağım bu büyük adımı, insanlık için en önemli, belki de en gerçek şeyle, yemek yeme eylemiyle süsleyerek bildirecektim ona. İki hafta sonra, bir akşam yemeğini benimle yemesini istedim. Ona anlatacaklarım olduğunu, ama yemek bittikten sonra bu anlatacaklarımdan bir daha asla bahis açmayacağımızı söyledim. Bunun için o akşam ikimizin de sevdiği bir yemeği yaptıracağımı, sadece gelirken güzel bir şarap getirmesini istedim. Kendi şaraplarıma dokunmayacaktım, ayrıca çocuklara da biraz sorumluluk verilmeliydi. Evet Yeşim otuz beşine gelmişti, kendine ait bir evi vardı ama tüm evlatlar gibi o da hâlâ benim çocuğumdu.

Sesindeki merak ve heyecanı gizleyemeden, “Anlaştık,” dedi. O her şartta kendini tutabilen şahane insanlardandı. “Konu ne ki?” diye bile sormadı bana. Aslan kızmıdı...

O gün, yatağında yemek daveti verebileceğim düzeneği planlamaya başladım. Küçük detayları düşünüp oyalanmayı seviyordum.

Yemeklerimi yalnız yediğimde, ki genellikle öyle oluyor, hastanelerde hastanın kucağına kadar giren tekerlekli masalara benzer bir masada yiyorum, karşımda kimse olmuyor. Bazı nadir akşamlarda, Anna'nın da bana katılmasını istediğimde bile karşılıklı oturmuyoruz; o salonun bir ucundaki dört kişilik yemek masasının bir kenarında yiyor, ben tekerlekli masamda. Ama yemeğe mutlaka aynı anda başlıyoruz ve arada birbirimize yediğimiz yemek ve şarapla ilgili bir laf atıyoruz. Anna için de, benim için de kolay ve eğlenceli bir yol bu. En sevdiğim şekilde, karşılıklı bakışmadan, bakışın sorumluluğundan azade, özgürce birlikte oluyoruz. Ama özel bir yemek davetinde bu yerleşim uygun olmazdı ve Yeşim'le yiyeceğimiz yemek kesinlikle çok özel bir yemektir. Bu nedenle Yeşim'in tam karşımda oturabilmesi gerekti, ayrıca konuşurken birbirimizin yüzüne bakmalıydık, çünkü ona anlatacaklarımı gözlerinin içine bakarak anlatmalıydım. Bunun için "özgürce birlikte olma" konforumu feda etmeye razıydım. Günahlarımın bedelini tek başıma ödemeli, çocukluğu ve gençliği boyunca sanrılarım, korkularım, sarhoşluklarım ve hastalıklarımın payına düşene benimle birlikte katlanmak zorunda kalan küçük kızımı hiç değilse ömrümün sonunda kendimden korumalıydım.

Sonunda oturma düzenimizi çözmüştüm. Yatağım yeni yurdum olduğuna göre onu terk edecek değildim. O gün geldiğinde Anna ile işe koyulduk. İlk iş olarak yatağımı o meşhur düğmelerinden birine basarak normal bir yemek masasına uygun bir sandalye seviyesine indirdik. Evet, düğmelerle mümkün olabiliyor bu. Sonra Anna ayakucundaki, o güne kadar hiçbir işime yaramamış korkuluğu söküp yatağın altına ittirdi. Eğilirken dolgun yu-

varlak kalçası siyah dar eteğini biraz gerdi, bu görüntü hoşuma gitti. Böylece Yeşim'in sandalyesinin yeri hazırды. Son olarak sıra tasarımın en can alıcı noktasını uygulamaya geldi. Salonun bir ucundaki altı kişilik dikdörtgen masa, yatağın ayakucuna kadar getirilip yurdun içlerine doğru sürülmeliydi. Bana kalırsa sığardı, zira ben çocukken Kemal ve matematik öğretmeni o boşluktaki sandalyelerinde yan yana oturabiliyorlardı. Yine de taşımadan önce emin olmalıydık. Anna'ya masanın iki ayağı arasındaki mesafeyi ölçmesini söyledim. Evin tüm düzenini öğrenmiş olmasına rağmen bazı detaylar eksik kalmıştı.

“Metre?” dedi, kendine de sorar gibi.

“Çalışma odamdaki dolapta teneke kutular var, onlardan birinde olmalı,” dedim.

Anna'nın metreyi bulup gelmesi biraz uzun sürdü.

“Çok kutu vardı,” dedi.

“Evet çok olmalı, baktın mı hepsine?”

“Evet,” dedi ve gözlerini kaçırdı. Bunu bekliyordum. Belki de kendi elimle onları bulması için yollamıştım onu. Detaysa detaydı, madem dışkıyı altımdan alıyordu, mahremimin kalanını da görmesinde sakınca yoktu, hatta belki de görmesi şarttı.

Anna, metrenin ucunu aslan ayaklardan birine dayadı, yerden diğer ayağa kadar uzattı ve ölçtüğü mesafeyi iki parmağıyla tutarak okudu.

“Yüz yirmi santim.”

Sonra elinde metre yavaşça yatağıma yaklaştı, metrenin bir ucunu ayakucumdaki beyaz poplin boşluğa yatırarak diğer kenara kadar uzattı ve yeni ölçümü okudu.

“Yüz on santim.”

“Rahatlıkla sığar,” dedik ikimiz aynı anda.

Böylece işimiz yoluna girmişti. Şimdi sıra masayı taşıyacak yardımcıdaydı. Anna diyafonun düğmesine basıp kapıcı Tahir'i çağırdı. Tahir her zaman dört kat aşağıdan

çıkma süresinden çok daha uzun sürede gelirdi. Ona hiçbir zaman neden geç kaldın diye sormadım, zira cevabı biliyordum. Uzun bir süredir, işim bu gibi nedenleri düşünmek olmuştu ve bu alanda öylesine ilerledim ki onların davranışlarının sahiplerinden daha iyi anladığımı düşünmeye başladım. Belki de her şey o zaman karışmaya başladı; ben kimim, başkaları kim, bilemez hale geldim. Benliğimi öldürmediysem bile bir şemsiye misali kaybettim ve belki de birinin artık beni anlayıp beni bana geri vermesini bekler halde buldum kendimi. Ama sorun şu ki zaman zaman buna yeltenenleri ise hiç beğenmedim, başarısız buldum. “Yanlış,” dedim içimden, “beni anlayamadınız.” Oysa ben Tahir’i ne güzel anlamıştım. Kara kalın kaşlarının kendilerine ait dünyasını nasıl da çözmüştüm. Ona içtenlikle hak vermiştim, zira o her adımına talimatla başlamak zorunda olduğu bir işte çalışıyordu. Bu, dünyanın en ağır işiydi. Haklıydı Tahir kardeş, başkasının talimatıyla kaldırdığın bir tüy, kendi kararınla kaldırdığın bir kayadan çok daha ağırdır çünkü. Bu yüzden Tahir genellikle mutsuzdur. Mutsuz yüzünü sizden sakınır, kızgın gözlerini kaçıır. İşe başlamadan önce kaşları çatık, ince dudakları sıkılıdır, o yüzle o işi yapabilme ihtimali yok gibidir, ama yapmak zorundadır. Başlamakta öylesine zorlanır ki yüzünde o acıyı görürüm, ancak başladığında hırsı ve kızgınlığı biraz diner ve yaptığı işte sizin için bir mucize yarattığına inanır, sizin de buna inanmanızı ve alkışlamanızı bekler. Alkışlamazsanız önce hayata sonra da size küser. Bu durumda masayı çekmeye yardım etmesi için Anna’nın ona para vermesi yeterli olmaz; para kimin umurundadır ki, ona minnet etmek gerekir. Şükür ki benim Anna’m da benim gibi bunu daha ilk günden çözmüştür. O nedenle, en şefkatli ve kibar sesiyle sormuştu: “Tahir Bey, sana zahmet şu masayı Osman Bey’in yatağına kadar çekebilir miyiz?”

Siyah gözlü kız kendi gökkuşağını ne yaptı bilmiyordum, yutmuştur belki diye geçirdim aklımdan, zamanı gelince çıkaracaktır da dedim, kimselere söylemeden umut ettim. Kızların neler yutabileceğini o zamanlar tam bilmiyordum ama benim kızımın o kızlardan olmadığını da bilmiyordum. O kendi gökkuşaklarını toplamak yerine başkalarınınkini toplamakla meşgul bir kızdı. Başka dünyadandı.

Ayşen Bayazıt Melik bu sıkı örgülü romanında anlatıcı kahramanını hep aynı yerde tutuyor: hasta yatağında. Yaşamını zihninin "sine-ma"sında izleyen Doktor Osman için gençlik günlerinde yaşanan tutkulu aşkın da, meslek ve aile hayatının da açılıp kapanan perdeler gibi yanıltıcı bir yanı vardır: Sahnede hep aynı dekoru, hep aynı oyuncularını gördüğümüzü düşünürüz. Ama onlar her seferinde değişen suretlerdir... *Perdeler'*in savrulan kahramanları, Türkiye'nin son otuz yılda değişen ruh halini hikâye ediyor.

